

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

70 let v Argentini

Leto LXXVII | 4. junija 2018 - Buenos Aires, Argentina | Št. 13

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

ŽEGNANJE V SLOVENSKI CERKVI MARIJE POMAGAJ

Na nedeljo Svete Trojice, 27. maja, smo se zbrali v Slovenski hiši, da smo počastili našo nebeško Mater. Praznovali smo god zavetnice naše slovenske cerkve, Marijo Pomagaj. V prijetnem jesenskem dopoldnevu smo v lepem številu pričeli z molitvijo rožnega venca, tokrat so otroci vseh slovenskih osnovnih šol molili po eno desetko. Še prej pa so letošnji prvoobhajnanci prvič pristopili k zakramentu svete spovede. Ob koncu rožnega venca so skupaj s č.g. Robertom molili litanije Matere Božje.

Pri sveti maši je s petjem sodeloval Prištavski pevski zbor, ki ga vodi Marjanka Grohar in ga spremlja Anka Savelli Gaser. Somaševali so poleg č.g. Roberta: č.g. Franci Cukjati, č.g. Toni Burja in č.g. Franc Urbanija.

Delgat dr. Jure Rode pa je bil na razpolago v spovednici. K darovanju so otroci prinesli posebno pobarvane in okrašene Marijine

podobe. Te so bile blagoslovljene in ob koncu maše podarjene prisotnim. Malo darilce nedolžnega otroka, v zameno pa naj bi ta

oseba, ki je podobo prejela, zanj molila. G. Robert se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri obredu. Velika skupina ministrantov je tudi lepo pomagala.

Po sv. maši je bilo na vrsti kosilo, ki ga je odlično pripravila skupina kuharic in pek iz Slomškovega doma. Mladina iz vseh domov ga je pa pridno postregla. Dr. Jure se je zahvalil vsem ki so pomagali in pripomogli, da sta žegnanje in kosilo lepo izpadla.

Počastili smo Marijo, molili in prosili Rodila si nam Jezusa, zato te vse slavi. Pomagaj nam, da bomo tako kot otroci, na ves glas in tudi čisto potihoma tvojemu Sinu peli: Jezus moj ljubim te....bolj kot vse drugo ljubim te. Vse kar je v meni naj prepeva ti...Jezus moj ljubim te.

M

BESEDE OB BLAGOSLOVITVI

Rojaki, Slovenci, ki ste se zbrali skupaj iz naše Argentine, iz Severne Amerike, Evrope, imamo tudi Slovenko iz Anglije, ki prihaja kot misijonarka.

Zbrali smo se k enemu izmed najlepših praznikov kar jih obhajamo v času odkar smo v Argentini. Zbrali smo se k blagoslovu naše spominske cerkve. Vsaka slovenska hiša ima in je imela tako imenovani "Bogkov kot". V ta kot smo postavili križ, podobo Marije in svetnikov in pred tem oltarjem se je družina zbirala k molitvi. Prav tako je tudi naša slovenska hiša na slovesen način danes dobila svoj "Bogkov kot", ko na slovesen način izročamo Bogu v čas, Materi božji v počaščenje, nam pa v blagoslov, to našo cerkev.

V tej cerkvi nimamo samo podobe Boga, ampak imamo Boga samega. Če gledate proti desni strani vidite, da je tam tabernakelj, bivališče živega Boga. Jezus živi tam zato, da nam deli milosti, kar pomenijo rože, ki so na tabernakeljskih vratcih, in nam kličejo, naj prihajamo k Njemu, da dobimo to kar nam On podeljuje. Kristus sam ima tako svoj prestol v naši cerkvi. Kot nam je pred osemnajstimi leti rekel rajni škof Rožman, ko je blagoslavljal naše začasne prostore: "Prišel bo čas, ko boste tudi Slovenci v Argentini imeli svojo dvorano in svojo cerkev, če boste držali skupaj". To se je danes uresničilo. Kristus živi v tabernaklju in Kristus nam iz tabernakelja deli milosti.

Začetek božjega življenja se prične pri krstniku, ki ga imamo pri malih vratih. Tam sprejemamo in bomo sprejemali naše nove člane narodne družine v Kristusovo Cerkev, med ude Kristusovega skrivnostnega telesa. Da moramo živeti Bogu prav, tako kakor on želi, imamo ob strani, že proti središču ambon, to je kraj kjer se bere božja beseda, kjer se božja beseda razlaga zato, da bi mogli tudi danes prav živeti po božji volji.

In kmalu tam zraven je središče naše cerkve, to je oltar. Na oltarju se opravlja in se bo opravljala, Bog daj še dolgo, daritev svete maše, v kateri se Jezus z nami vred daruje za naš blagoslov, za našo srečo. Uči nas žrtve. Da na te žrtve ne pozabimo nam je nad oltarjem postavljen velik križ, ki je zunanja podoba živega Kristusa, ki na tistem živi v tabernaklju. Velik

križ nad oltarjem, ki gleda po cerkvi in ven na prostore naše hiše, naj nam pokaže nazorno, da je Kristus Bog, Gospodar naše hiše. Da hočemo vse življenje, ki se tukaj ureja, ki se tukaj živi, živeti po Kristusovi besedi.

In da bomo vedeli, da naše življenje tudi vnaprej ne bo brez stisk in težav, imamo ob desni strani naprej sveti križev pot. Kristus nam s svojim trpljenjem pokaže, da je trpljenje tudi delež naš v življenju. Hodite po svojih stopinjah, tako nam reče Jezus in hoče, da njemu ostanemo zvesti tudi na štirinajstih postajah križevega pota. In če se morda našim postajam še kakšna doda, bomo ostali s Kristusom.

Marija, naše pribežališče

Glejte, to je Bog v naši cerkvi. Nad oltarjem vidite sliko naše Marije Pomagaj. Ona nas spremlja v vseh cerkvenih prostorih kar smo jih imeli v izseljenstvu v Argentini. Marija je dobila naslov Marija Pomočnica, Marija Pomagaj, v stiski in zaupanju. Ona je krepila papeža, ki je bil zaprt, ona je krepila kristjane, ki so se borili proti Turkom, ona je varovala, po delu Janeza Bosca, ogrožano mladino. Glejte, tako je Marija tudi naša pomočnica in morda nam Slovencem še na poseben način, ko nosi svoj naslov med nami Marija Pomagaj z Brezij, kjer so se zbirali zdravi, bolni, trpeči, vojaki, invalidi, ženini in neveste, grešniki, duhovniki s svojim ljudstvom, ki so prišli urejati svoje načrte za božje življenje med slovenskim božjim ljudstvom.

In prav ta Marija Pomagaj je bila, poleg Boga, naša najzvestejša spremljevalka takrat, ko smo morali pred leti prestopiti mejo domovine in nastopiti tužno pot begunstva. ... To Marijo Pomagaj prosimo, naj ostane z nami. Naj ona ostane z nami, da nas uči, da nas vodi, da nas tolaži in da nas svari, kadar bi morda mi naredili korak, ki ne bi bil Bogu v čast, nam pa v zveličanje.

Spomenik žrtvam

Tretja posebnost naše cerkve, ki je doslej edinstvena na svetu med Slovenci, je pa tretji oddelek naše cerkve, tako imenovana spominska stena. To je spomenik žrtvam, katerega doma ne morejo postaviti. Drugod po

svetu na poseben način tega niso storili, da bi imeli spominsko cerkev. Mi naj bi bili med prvimi, ki smo se na lep način spomnili vseh žrtve, katere obhajamo v teh letih, naših njihov tridesetih, petintridesetih letih. ...

Zahvalimo se

Ko gledamo te tri dele naše cerkve naj gre naša misel k Bogu in ga prosimo, da bomo razumeli to, kar nam hočejo vsi trije deli povedati. Prvi del naj nam pove, zahvalite se. Zahvalite se Bogu, da nam je odprl oči in ušesa pred tolikimi desetletji, da nam je dal pastirje: škofa Gregorija, duhovnike, laike, ki so nas učili resnico. Zahvalimo se Bogu, da je nam dal ušesa, da smo to resnico tudi poslušali in smo jo hoteli izvesti. Zahvalimo se Bogu, da nam je ohranil življenje, da nas je v begunstvu varoval gnilobe, in da nas je preko morja pripeljal v svobodo dela in življenja. To je prvo, kar nam pove beseda zahvala....

Potreba vere

Drugo je, nam kličejo vsi trije deli, živi Bog in pa Marija, in pa naše žrtve na drugem svetu in na tem: verujte resnici. Verujte Kristusu. Če ste verovali Kristusu takrat, ko ste trpeli, ko ste bili lačni, skrbite, da ne boste vere zatajili ko ste siti, ko imate obleko, ko imate hišo, ko imate urejeno življenje. Verujte tej božji resnici, ki nas je rešila in pripeljala do sem. Poglabljajte to resnico, skrbite, da vas ne zapelje-

jo zmote, ki danes hodijo tudi tukaj in bodo morda še večje. ...

Ljubezen in spoštovanje

In zadnje: ljubite se med seboj. Vsi nas učijo najprej ljubezni do Boga. Da bomo znali živeti, da bomo znali trpeti. Ljubimo Boga, da se bomo znali ljubiti med seboj. Naj ne bodo te besede o krščanski ljubezni, ki jih kličemo in potem večkrat ponavljamo, prazne besede. Od Boga se naučimo, da se bomo res ljubili med seboj kot bratje. Ljubite se med seboj; tako nam kličejo Bog, Marija in naše žrtve. Bodite res med seboj bratje. Odpustite si. Resno se trudite za ljubezen, če ne je tudi naša vera prazna. Vera brez ljubezni v krščanstvu ne pomeni veliko. ...

Če bomo spoštovali svoje starše, če bomo spoštovali svoje pastirje, če bomo spoštovali tudi vse tiste, ki nam v civilnem življenju kaj dobrega store, vsak drug drugemu pomagamo, bodimo prepričani, da bo bo med nami božji blagoslov.

Glejte na to, dragi moji. Naj nam govori ta cerkev danes. In še večkrat prihajamo v to cerkev. Naj bo ta cerkev res naše slovensko narodno svetišče v Argentini, v katero je dostop vsakemu prost, katera je zgrajena za vse, ki imajo vero in ki imajo upanje in ljubezen do Boga, ter zaupanje do Matere božje. Večkrat poklekajmo pred tabernakelj. Prosimo Jezusa: bodi naše življenje. Poklekajmo pred podobo Marije Pomagaj, prosimo jo: bodi naša vodnica, da te bomo resnično poslušali. Poklekajmo tudi velikokrat pred spominsko steno in mislimo na tiste žrtve, katerih podobe so upodobljene s temi dušami in vse hitijo in težijo h Kristusu, in jih prosimo: da ne bomo mi pozabili na vas. Mi se vas ne sramujemo in vas priznamo. Damo vam pa besedo, da z vami ne bomo nikdar barantali sebi v korist. Vi ste naše žrtve, spoštovanje in čast vam. Mi molimo za vas, vi pa molite in prosite za nas, da ostanemo to, kar moramo biti: kristjani. Vse naše življenje naj bo živa spominska stena vsem žrtvam, ki so padale in trpele in trpijo do danes za naše dobro.

Če bomo tako naredili v zaupanje v Boga, Marijo in v spoštovanje vsem žrtvam, potem bomo z Bogom in Marijo in vsemi veseli, da to cerkev imamo.

(iz pridige msgr. Antona Oreharja pri sv. maši na dan blagoslovitve cerkve Marije Pomagaj, 26. maja 1974.)

JUNIJ, MESEC SPOMINA

*Sadim drevo med korenine svoje domovine, da ga bo zemlja povezala z njo v isto usodo,
Da ga bo ista ljubezen pojila, da ga bo ista lepota krasila, da ga bo ista plodnost plodila.
Sadim drevo, da z njim izmerim sebe in njo.*

TONE KUNTNER

Mineva 75 let od umora Iva Brica

Ivo Bric (1896–1943), doma iz Dornberka v Vipavski dolini, je ena prvih žrtev komunistične revolucije na Primorskem.

Z letom 1943 se je tudi na Primorskem začelo stopnjevati revolucionarno nasilje, pred kapitulacijo Italije septembra 1943 je nedvomno najbolj odmeval naročen umor Iva Brica iz Dornberka. Večino umorov, ki so jih v tistem času zakrivili pripadniki partizanskega gibanja, tudi na Primorskem, je izvedela t. i. Varnostno-obveščevalna služba (VOS). O usodi žrtev se je velikokrat odločalo brez nikakršnih dokazov in možnosti obrambe obtoženih.

Ti vosovski umori so pri domačem prebivalstvu, ki je bilo večinsko verno, vzbujali zgražanje in odpor. Nastopila je močna partijska propaganda, ki pa kljub vsemu ni mogla popraviti gneva prebivalstva. Partija je umorjene največkrat preprosto razglasila za narodne izdajalce ali sodelavce okupatorja.

Spomladi 1943 je tudi komunistična revolucija na Primorskem prešla v drugo fazo. Na udaru so se znašli vsi njeni dejanski in potencialni nasprotniki. Na začetku junija 1943 sta tako mlada domača vosovca pred očmi dveh mladoletnih sinov pokončala družinskega očeta in uglednega protifašista Iva Brica, ki je kosil nad domačim Dornberkom. Njegov glavni »greh« je bil odklanjanje komunističnega gibanja in tesno sodelovanje s krogom dr. Janka Kralja (1898–1944). V slednjem so slovenski komunisti videli svojega glavnega nasprotnika na Goriškem. Kraljeva družina se je po vojni umaknila v Argentino, hčerka Lučka Kralj Jerman danes živi v Barilochah in je dejavna članica slovenske skupnosti pod Južnim križem.

Sredi septembra 1943 so se partizani–domačini znesli še nad sestrama in nečakinjama Iva Brica.

Danes je znano, da je umor Iva Brica, po partijskih dokumentih naj bi šlo za »justifikacijo belogardističnega somišljenika« v imenu Pokrajinskega komiteja KPS naročil dr. Aleš Bebler (1907–1981), predvojni komunist in španski borec, po rodu iz Idrije, ki ga je KPS oktobra 1942 poslala na Primorsko. Bebler je živel v bunkerju na Vogrskem pri Gorici, bil je dobro obveščen in rad je ukazoval podrejenim. Od njega so prihajala tudi navodila za umore dejanskih in namišljenih nasprotnikov partizanskega gibanja na Primorskem. Vsi, ki se niso strinjali s partizanskim gibanjem pod vodstvom komunistov, so bili razglašeni za – narodne izdajalce. Med njimi so se znašli tudi odločni protifašisti in tisti, ki so svarili, da je treba počakati z oboroženim odporom na Primorskem.

Prav Bebler je želel vnesti več reda med vodilnimi kadri partizanskega gibanja na Primorskem, ki so po njegovem vodili nepravilno politiko, s surovimi nastopi, kar je pri prebivalstvu in partizanskih borbih ter aktivistih zbudilo odpor. Po prihodu je Aleš Bebler na sestanku Pokrajinskega komiteja KPS za Primorsko zbrane opozoril, naj razumejo posebne primorske razmere, ki so bile drugačne kot v tedanji Ljubljanski pokrajini. Primorsko ljudstvo naj bi bilo zelo zavedno in istočasno zelo občutljivo za krivice.

Zaradi tega je bilo treba politično in vojaško pametno ukrepati, da ne bi tudi na Primorskem ustvarjali »bele garde«. Ker je na Primorskem dejansko ni bilo, »bele garde« namreč, je to za tukajšnje komuniste predstavljalo problem.

Za organizacijo izvedbe umora Iva Brica je Bebler zadolžil Julija Beltrama (1913–1989), sekretarja okrožnega odbora OF. Nadalje mu je še naročil požig Bričeve domačije, če bi ljudstvo to dejanje odobravalo.

Žalostno pričevanje v spomin na umorjene-ga očeta mi je pred dobrim desetletjem podal Ivov sin Bogdan Bric (1932–2011), ki je pozneje postal duhovnik, nazadnje je služboval v Oseku v Vipavski dolini.

»V družini Bric se nas je rodilo sedem otrok. Moj oče je bil globoko veren in duša kulturnega življenja v vasi Dornberk, pogosto so se sovaščani hodili k njemu posvetovat. Med prvo svetovno vojno je bil avstro-ogrski podoficir. Po vojni je postal tajnik domače kmečke zadruge in svetovalec hranilnice v Dornberku. Doma smo imeli za tiste čase bogato knjižnico, skorajda same slovenske knjige, bilo jih je več kot petsto. Oče jih je rad posojal vaščanom. Naša družina je bila povezana s slovenskimi krščanskimi intelektualci na Goriškem, dve moji starejši sestri sta služili pri uglednih in narodno zavednih družinah Kacin in Bednarik v Gorici. Očeta in vso našo družino so italijanske oblasti hotele prisiliti, da si spremenimo priimek, iz Bric naj bi postali Brizzi. Seveda oče o tem ni hotel niti slišati. Italijani so očeta imeli za slovanskega iredentista, zato so mu sledili, ga zasliševali in preganjali. Leta 1936 so ga italijanske oblasti poslale za pet let v konfinacijo v južno Italijo, blizu mesta Potenza. Zaradi vplivov raznih prijateljev, predvsem dr. Janka Kralja, je bil že po slabem letu izpuščen. Po italijanskem napadu na Jugoslavijo aprila 1941 je bil spet aretiran kot nepopoljšljiv iredentist in poslan v južno Italijo, a se je kmalu vrnil domov.

Ko je tudi na Primorskem začela delovati OF, je bil oče povabljen k sodelovanju, ki pa ga je zavrnil. Vedel je, da to organizacijo vodijo komunisti. Seveda je iskreno želel, da se Primorci rešimo italijanskega fašizma, a hkrati ni želel, da ga zamenja komunizem. Poleg tega je bil v stiku z določenimi krogi v Ljubljani, o komunizmu pa je veliko slišal že pred vojno in prebiral zapise o stanju v tedanji Sovjetski zvezi. Ljudi

je svaril, kaj prinaša OF in z njo komunizem, predvsem, da to novo gibanje povzroča bratomorno vojno. S tem se oče kot veren in pošten človek ni mogel strinjati. Vedel je tudi, da ga hočejo komunisti ubiti, a se je pazil. O svojih slutnjah je govoril z mamo in starejšima sestrama. Jaz sem bil premajhen, da bi vedel, kaj se točno dogaja. Sem pa čutil to napetost.

Dne 1. junija 1943 smo domači zvečer opazili, da je naša hiša 'zastražena' s strani terencev. Noč je bila jasna in videli smo tudi dve postavi s puškama. Drugo jutro, moralo je biti okrog 6. ure, smo šli z očetom kosit na travnik Berišče pod Gradiščem, slabe pol ure od naše hiše. Jaz in starejši brat Branko.

Iz bližnjega gozda sta prišla mladoletna domačina, brez kap. Poznal sem ju, eden je bil iz Tabra, drugi iz Gradišča nad Prvačino. S puškama v rokah sta zahtevala, naj gre oče z njima na pogovor s komandirjem. Oče Ivan je dejal, da se od tam ne premakne. Tedaj ga je eden od partizanov iz bližine vpričo naju hladnokrvno ustrelil v glavo. Z bratom sva bila zaprepadena, grozno žalostna in prestrašena. Odhitela sva domov povedat, kaj se je zgodilo. Mama je ravno dojila najmlajšo sestro Boženko, ki je bila stara dva meseca. Naši vaščani so bili tako prestrašeni, da si ni nihče upal pomagati pri prevozu pokojnega. Naša starejša sestra Nada, ki je takrat imela 19 let, ga je sama z vozom pripeljala domov. Ko je peljala mrtvega očeta proti domu, je bila naša vas kot izumrla, nikjer žive duše, vsi so se zaprli v svoje hiše in zagrnili okna. Očeta smo pokopali naslednji dan, pogreba se je udeležilo precej ljudi. Moj brat Branko, ki je bil starejši od mene, se je po umoru očeta zaradi varnosti umaknil v Gorico in potem v Žabnice v Kanalsko dolino. Tam je živel pri družini Ehrlich, pri sorodnikih dr. Lamberta Ehrlicha, ki so ga komunisti ubili v Ljubljani že leta 1942. Po končani vojni so domači aktivisti naši mami ponujali borčevsko penzijo, če bi javno oznanila, da ga niso ubili partizani/komunisti, ampak četniki.

Moji domači, ki so ostali doma, so sicer imeli probleme. Vaščani so se jih izogibali in na njih kazali, da so »bela garda«, oni pa sploh niso vedeli, kaj to pomeni. Mati je ostala sama s sedmimi otroki, moja najmlajša sestra Boženka je imela manj kot tri mesece. Tudi dve očetovi sestri, torej moji teti, ki sta živeli v Prvačini, Angelo (poročeno Zorn) in Jožefo (poročeno Sulič), so umorili. Družino tete Jožefe so aretirali že enkrat sredi septembra 1943 in jih odpeljali na zaslišanje nekam proti Stomažu. Skupaj z njenim možem Andrejem in štirimi otroki. Po zaslišanju so jih poslali domov. Že čez en dan so jih spet aretirali. Takrat so vzeli tudi teto Angelo. Jožefo in Andreja Sulič ter njuni hčerki Zorko in Marijo so 18. septembra 1943 krajevni aktivisti umorili med vinogradi blizu Prvačine. Zorka je imela 22 let, Marija samo 14. Sestrično Nado pa so zadržali v partizanih, rekli so, da bo dobra za tipkarico. Dolgo ni vedela, kaj se je zgodilo z njeno družino. Ne vem, kaj so jim ti nedolžni storili!

Kljub vsemu hudemu nismo nikdar niti za hip pomislili, da bi se nad komerkoli kaj maščevali. Tako smo morali obljubiti tudi naši mami.«

Renato Podbersič ml.

Pismo mojega najstarejšega brata Ivana

Faksimile pisma mojega najstarejšega brata Ivana (25), vrnjenega domobranca. Napisal ga je ko je bil zaprt v škofje-loškem gradu. Datiran je 13. junija, ravno na dan ko je njegov brat Tinko (23) umiral za boleznijo v St. Petru in Holz blizu Spittala v Avstriji, kjer je takrat stanovala naša družina. Pismo je oddal daljnemu sorodniku škofjeločanu, ki je bil v gradu zaposlen. V njem je napisano, »Mislim, da se mi za življenje ravno ni treba bati«, a se je motil.

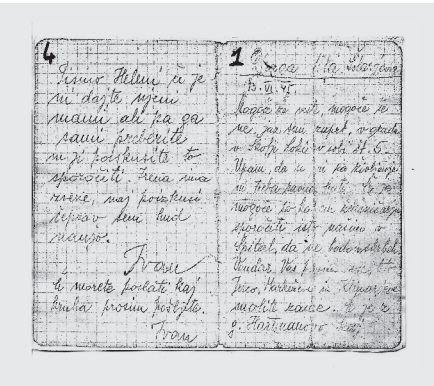
Kako je bil ubit nam je povedal očivdec, domobranec ki je bil z njim zaprt, a je preživel. Jeseničan Ivan Vovk – Živan, eden najaktivnejših partizanskih morilcev z našega jeseniškega konca, organizator in nekaj časa načelnik VOS-a za to okrožje, je prihajal v grad in iskal znane obraze. Prepoznal je našega Ivana, mu strgal z vratu svetinjico in mu ukazal naj nanjo pljune. Brat jo je dal v usta in pogoltnil, Vovk ga je pa ustrelil. Trohni v enem od brezen, kotanj ali vrtač v bližini cerkve v Crngrobu. Sicer so v tej okolici v glavnem pobijali in metali v jame hrvaške civiliste, moške, ženske in otroke, ki so jih partizani zajeli po 9. maju – šele po koncu vojne - še na slovenskem ozemlju. A tam je tudi nedoločeno število domobrancev z loškega gradu, pobitih predno so ostale prepeljali v Št. Vid in od tam pa z drugimi domobranci v Kočevski Rog.

Ko sem leta 1968 prvič obiskal domovino so mi sorodniki pripovedovali, da večkrat vidijo Ivana Vovka kako tava po bližnjih gozdovih v spremstvu psa in z revolverjem za pasom, ter kriči v zrak nerazumljive stavke. Ali pa se zgubljeno potika po Jesenicah in brska po smetnjakih.

»Ni bilo (tedaj) težko ubiti človeka, težko je (sedaj) živeti s tem«.
(Izjava preživelega domobranca tudi zapornika v loškem gradu).

Upajmo, da se je Bog usmilił reveža.

Franci Markež

NAŠI ZAČETKI V ARGENTINI

22

Moja zgodba

Olga y Roni, inmigrantes eslovenos (reseña)

En mayo de 1948, hace exactamente setenta años, el buque Steward llegaba al puerto de Buenos Aires con muchos pasajeros expectantes por la tierra que los recibía pero también desolados por el desarraigo y la nostalgia, propia de quienes no saben si alguna vez podrán regresar a pisar su lugar de origen. En esa mole viajaban Olga Vicić y France Homovc, luego de pasar tres años en campos de refugiados cuando debieron emigrar de su Eslovenia natal. Roni Vicić llegaría en el mismo año, en el mes de julio. Este sucinto relato introductorio determinaría, muchos años después, la escritura del libro Olga y Roni, inmigrantes eslovenos.

Narrar esos hechos significó dar forma a varias horas de grabación de ambos, efectuada por Nicolás Ferrero, uno de los nietos de Olga, con el objetivo de que quedara un testimonio de lo vivido más allá de la oralidad. Así comienza a gestarse la obra complementada con anécdotas de la familia, recuerdos que surgieron en charlas posteriores con los hijos de Olga, investigaciones geográficas, históricas, culturales, etc.

Como ya expresé, los hermanos dejaron Eslovenia porque sus vidas estaban en riesgo a raíz de las invasiones que asolaron su tierra durante la Segunda Guerra Mundial. Los partisanos habían matado al padre y a una hermana sin que tuvieran ninguna implicancia política.

Remontarse a la infancia de ambos es ubicarlos en Borovnica, lugar de residencia, a pocos kilómetros de Liubliana, la capital de Eslovenia.

“Cerca de la casa estaba el bosque. Ámbito preferido de juegos, aventuras, risas y gritos, de dientes teñidos de azul por el jugo de los arándanos silvestres que recogían, de caminatas con los pies descalzos por el placer de sentir la tierra, la libertad misma”. (pág. 26)

Cuando se produjo la invasión alemana, Roni estudiaba en Liubliana y Olga comenzó a trabajar para ayudar a su familia ya diezmada. Pero los riesgos eran cada vez

mayores y así como tantos otros habitantes, librepensadores, gente de paz, de diferentes ideologías, el exilio fue el camino más seguro que encontraron.

¿Cómo transcurrieron esos primeros años en la ciudad de cemento, con un ancho río amarronado? ¿Cómo habituarse a otras costumbres? ¿Cómo ser cordiales cuando aún no se manejaba la lengua ajena, más allá de la gestualidad?

En sus salidas, en el colectivo, en cuanto lugar se cruzara con argentinos, Olga advertía que el idioma era muy diferente y agradecía que su marido supiera los rudimentos por su hábito de intentar leer los diarios argentinos cuando estaban en el campo de refugiados en Italia. Roni avanzaba mucho más rápido en el aprendizaje. Si bien no era un perfecto hablante, ya podía entender y emitir algunas frase sin miradas de sorpresa.

“Mirar el diario Clarín hasta identificar las letras y sílabas, escuchar en la calle, en el lugar de trabajo, hablar menos con los paisanos para no confundirse”. (pág. 73-74)

Cada mes de mayo asistían en peregrinación a Luján junto con otros eslovenos con sus trajes típicos para rendir culto a su virgen, Marija

Olga y Roni, Feria del Libro 2018

Pomagaj, en la Basílica desde 1949, la misma que veneraba Olga con sus padres en Brezje.

Otros momentos emotivos de la historia refieren el encuentro de Olga con una amiga del secundario con la que había perdido contacto, así como las reuniones para grabar saludos y anécdotas a los familiares en Eslovenia.

Pero también había lugar para la diversión y la devoción. Los domingos toda la familia asistía a misa. También les gustaba pasear por la costanera, almorzar en La posta, una parrilla bien criolla y por supuesto, ir a la cancha de River Plate para vivir por su equipo favorito.

Y siempre el trabajo, Olga en su casa y atendiendo a quienes lo necesitaban por haber aprendido enfermería durante su permanencia en los campos de refugiados y France en la fábrica Zupan.

“La puntualidad era un principio del que no se desviaba France. Regresaba a las doce y luego del almuerzo descansaba un rato. Volvía a partir a las tres de la tarde hasta las dieciocho. Los vecinos casi no necesitaban reloj. Ahí vuelve France Homovc. Deben ser las seis, decían”. (pág. 87)

Roni se había ido a trabajar a la Mina Gonzalito en la provincia de Río Negro y posteriormente decidió buscar otros horizontes laborales más prósperos.

“Llegamos sin plata, con diez bolívares, nos embarcamos en Valparaíso hasta Panamá y de allí a Venezuela”. (pág. 89)

En ese país vivió hasta su fallecimiento. Este hombre miró de frente el dolor, pero encendió la esperanza.

Olga falleció en Cinco Saltos, provincia de Río Negro, donde se había radicado luego de perder a su esposo. Vale destacar su reflexión:

“No me pesa nada. Cuando bien vivís mucho tiempo no es abundancia, valorás cada cosita... Dios me dio todo”. (pág. 102)

Como autora quiero destacar que escribir este libro me ha colmado de experiencias y emociones que no imaginaba: aprender sobre un país tan interesante y tener la oportunidad de conocerlo, ponerme del lado de tantos inmigrantes, eslovenos y de otros países, vivenciando al menos como escucha, tantas situaciones complejas y la capacidad para sobrellevarlas. Por último seguir mostrando la historia en presentaciones y encuentros literarios, a saber, en Cinco Saltos, en Neuquén, en Bariloche, en Buenos Aires y dispuesta a seguir el camino que Olga y Roni secretamente van marcando.

Marita Molfese

Todas las citas fueron extraídas del libro Olga y Roni. Inmigrantes eslovenos, ediciones con Doble Z

Pripravila sta celovečeren koncert ob mojstrski spremljavi ameriškega pianista Anthonyja Spirija. Šlo je za žlahten dogodek, ki ga je organizirala Slovenska prosveta iz Trsta s pokroviteljstvom Dežele Furlanije Julijske krajine in Občine Trst.

Marko in Bernarda Fink sta predstavila posamezno ali v duetu več samospevov, ki sta jih zapela v nemščini, slovenščini in španščini. Izbrala sta dela Roberta Schumanna, Huga Wolfa, Stanka Premrla, Davorina Jenka, Zvonimirja Cigliča, Lojzeta Lebiča, Antona Nageleja, Danila Švare, Mojce Prus in seveda tudi Argentinca Carlosa Guastavina. Šlo je za zares edinstven nastop, ki je očaral vse prisotne. Poslušalcem bo zato gotovo dolgo ostal v spominu.

Tekst in slike A. B.

Sliki Tomaž Mavrič / Facebook

ARGENTINSKA SLOVENCA PETER OPEKA IN TOMAŽ MAVRIČ PRI PAPEŽU FRANČIŠKU

Papež Frančišek je včeraj (28. 5.) v zasebno avdienco sprejel misijonarja na Madagaskarju, lazarista Pedra Opeko, in vrhovnega predstojnika lazaristov, Tomaža Mavriča, poroča Radio Ognjišče. Iz Vatikana o srečanju niso poročali, o vtisih pa je na svoji Facebook strani poročal Tomaž Mavrič.

Peter Opeka je povedal, da ju je svesti oče sprejel z nasmehom in duhovnostjo, ki prevzame vsakogar. Papež Frančišek s svojo karizmo vsakemu takoj sporoča mir, ki ga sam živi. Njegova ponižnost in veselje ti dajeta dober občutek in prebudita željo, da drugemu postaneš brat in mu pomagaš po najboljših močeh.

Malgaški škofje so papeža za prihodnje leto povabili na obisk, zato ga je tudi Opeka povabil, naj obišče prebivalce Akamasoe, ki se z delom, izobraževanjem in redom bori proti izjemni revščini. »Na papeževem obrazu in v njegovem nasmehu sem videl pritrditev in že lahko vidim veselje naših otrok in mladih, ki bodo v pričakovanju z odprtimi rokami,« je po zapisu Tomaža Mavriča dejal misijonar Peter Opeka.

V Rimu pa nocoj organizirajo dobrodelno prireditev v podporo delovanju misijonarja Petra Opeke na Madagaskarju. Pokrovitelja dogodka sta predsednik Republike Slovenije Borut Pahor in monaški knez Albert II., pri organizaciji pa sodelujejo Misijonska kongregacija ter države Slovenija, Monako in Argentina. Kot so sporočili iz Pahorjevega urada, želijo spodbujati misijonsko dejavnost Opeke kot pomemben dejavnik razvojne pomoči. Njegovo delovanje na Madagaskarju je dokaz, da je tako mogoče mnogo prispevati k družbenemu in gospodarskemu napredku držav v razvoju. Papež bo organizatorje in donatorje prireditve sprejel jutri, med gosti bosta tudi misijonar Opeka in predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

Vir: Družina

KONCERT MARKA IN BERNARDE FINK V OPERNEM GLEDALIŠČU V TRSTU

V petek, 1. junija, sta v dvorani Victor De Sabata osrednjega tržaškega opernega gledališča Giuseppe Verdi nastopila priznana

in bralcem Svobodne Slovenije zelo znana umetnika: mezzosopranistka Bernarda Fink Inzko in njen brat basbaritonist Marko Fink.

KOLEDAR

9. junija ob 15:00 do 19:00

Redni pouk SSTRMB

10. junija ob 08:30 do 10:30

Procesija sv. Rešnjega telesa
v Don Bosco

10. junija ob 09:00 do 11:00

Sv. maša in spominska proslava
v Hladnikovem domu

16. junija ob 15:00 do 19:00

Redni pouk SSTRMB

16. junija ob 19:30

Praznovanje dneva državnosti in
poslovilni večer RAST XLVII

20. junija

MTO – mladinski turnir v odbojki

24. junija ob 09:00 do 12:00

Spominska proslava
v Slomškovem domu

30. junija ob 15:00 do 19:00

Redni pouk SSTRMB

1. julija

Koline v Slovenski vasi

OSEBNE NOVICE

 KRST

27. maja je bil krščen v cerkvi Vseh svetih v župniji Ljubljana - Sveti Križ, Benjamin Jani Vombergar, sin Ivana in Metke roj. Zavolovšek.

Čestitamo!

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Diagonal 160 Nº 5776

Villa Loma Hermosa (1657)

Buenos Aires, Argentina

Tel / Fax: 54 (11) 4769-0581 / 1653

antonio@podrzaj.com.ar

www.podrzaj.com.ar

GLASOVANJE V BUENOS AIRESU

V nedeljo, 3. junija 2018, so v Sloveniji potekale predčasne državnozborske volitve. Tudi tokrat smo slovenski državljani v Argentini imeli priložnost, da glasuje-mo. Razen nekaterih izjem, za katere je najverjetneje odgovorna argentinska pošta, smo v ta namen vsi prejeli gradivo za glasovanje po pošti. Odprto pa je bilo tudi volišče v prostorih veleposlaništva Republike Slovenije.

Glasovanje je vodil odbor, ki smo ga sestavljali:

- Mariana Poznič, *predsednica*
- Jadranka Šturm Kocjan - *namestnica predsednice*
- Petra Česen Čatar - *članica*
- Ana Klemen - *namestnica članice*
- Maja Vuksanović - *članica*
- Marko Čatar - *namestnik članice*

V volilnem imeniku za območje argen-tinskega volišča je vpisanih 5449 volivcev. To so polnoletni slovenski državljani s stal-nim prebivališčem v Argentini, Urugvaju, Paragvaju, Čilu in Peruju. Od teh se je jih včeraj med 9. in 17. uro na volišče približa-lo 110, ki so osebno glasovali. Drugih 649 je pa na veleposlaništvo poslalo izpoljne-na gradiva za glasovanje po pošti. Skupaj torej 759 volivcev ali 14 % upravičencev. Zaradi različnih okoliščin (nepopolna gra-diva, ipd.) smo po koncu glasovanja preš-teli 751 veljavno oddanih glasov.

Izid glasovanja v Buenos Airesu je bil sledeči: SDS: 366 / NSi: 298

Ostalih 87 glasov je bilo namenjenih naslednjim 12 strankam:

- SSN - Stranka slovenskega naroda
- Andrej Čuš in Zeleni Slovenije
- Lista Marijana Šarca
- Piratska stranka Slovenije
- Levica
- Socialni demokrati
- GAS Gospodarsko aktivna stranka
- SMC Stranka modernega centra
- ZSI Gibanje Zedinjena Slovenija
- SLS Slovenska ljudska stranka
- Lista novinarja Bojana Požarja
- Dobra država

Poglavje zase zasluži jo tokrat neveljavne glasovnice, teh je bilo rekordnih 81, kar predstavlja več kot 11 % oddanih glasov. Glede na to, da je sistem glasovanja po pošti že dolgo v uporabi zgleda jasno, da vzrok temu ni v neizkušenosti volivcev ampak v pomanjkljivosti samega sistema ali pa v komuniciranju tokratnih navodil. Volivci izven Evrope so po pošti preje-li gradivo s prazno glasovnico, brez imen kandidatov ali strank in sicer zato, ker na dan pošiljanja liste še niso bile zaključene. Vsak volivec je zato moral na prazno gla-sovnico zapisati ime stranke ali pa kandida-ta, za katerega glasuje. In prav pri kandida-tih je nastala najbolj pogosta težava, ker je

bilo treba na glasovnico zapisati ime kandidata za konkretno volilno območje, v katerem vsak volivec vpisan. Teh je skupno 88, 11 okrajev v vsaki od 8 volilnih enot. To pomeni 88 različnih list in najmanj prav toliko kandidatov za vsako stranko. Tako je bil na pr. Janez Janša kandidat v volilni enoti 4, okraj 3 - Grosuplje, Matej To-nin pa v volilni enoti 1, okraj 10 - Kamnik. Gla-sovnice, v katerih je bilo zapisano ime od ka-terega izmed njiju so bile veljavne le, če je bil volivec vpisan v omenjenih okrajih Grosuplje ali Kamnik. Razen v primerih, ko je bilo ob ime-nu kandidata zapisano tudi ime stranke. Najbolj zanesljivo je torej to, da vsak volivec na prazno glasovnico jasno zapiše ime stran-ke, za katero glasuje, sicer tvega, da bo glas neveljaven.

Za razmislek posredujem še nekaj podatkov o volilni udeležbi skozi leta na našem volišču v Buenos Airesu:

- Državnozborske volitve 13. 7. 2014: v ime-niku 4876 volivcev, glasovalo 867 (18 %); 66 neveljavnih glasov.
- Predsedniške volitve 11. 11. 2012: v imeni-ku 4659 volivcev, glasovalo 685 (15 %).
- Volitve v evropski parlament, 7. 6. 2009: v imeniku 3976, glasovalo 489 (12 %).
- Državnozborske volitve 21. 9. 2008: v ime-niku 3623 volivcev, glasovalo 1384 volilcev (38 %), od teh 247 na VBA, ostali po pošti; 54 neveljavnih glasov.
- Državnozborske volitve 3. 10. 2004: v imeni-ku 2092 volivcev, glasovalo 526 (25 %)
- Predsedniške volitve 1. 12. 2002: v imeniku 1501 volivcev; glasovalo jih je 754 (50%).

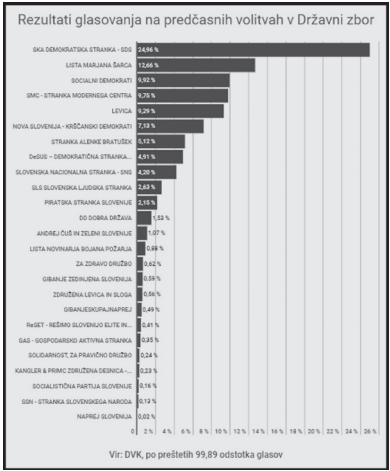
Mariana Poznič

IZIDI VOLITEV V SLOVENIJI

Po prvih izračunih bo po predčasnih držav-nozborskih volitvah se je v slovenski parla-ment uvrstilo kar 9 strank: SDS (25), LMŠ (13), SD (10), SMC (10), Levica (9), NSi (7), SAB (5), DeSUS (5) in SNS (4).

Največ glasov je prejela SDS - Slovenska demokratska stranka, in sicer 24,96 %, na drugem mestu je LMŠ - Lista Marijana Šarca z 12,66 %. SD - Socialni demokrati, ki je pre-jela 9,92 odstotka glasov oziroma deset pos-lanskih sedežev. Deset poslanskih sedežev pa bo imela tudi SMC - Stranka modernega centra, ki je prejela 9,75 odstotka glasov.

Levici so volivci namenili 9,29 % glasov in tako dobili 9 poslanskih sedežev. NSi - Nova Slovenij je dobila 7,13 %, kar pomeni 7 se-dežev. Stranka Alenke Bratušek je po neu-radnih rezultatih dobila 5,12 % (5 sedežev), sama Bratuškova je pa ostala na pragu par-

cionalna stranka, ki je prejela 4,20 % glasov (4 sedeže).

Sofinanciranje iz državnega proračuna petim strankam

Po delnih neuradnih izidih so ostale stranke pod parlamentarnim pragom. Več kot od-stotek glasov in s tem pravico do sofinan-ciranja iz državnega proračuna so dobile še stranke SLS - Slovenska ljudska stranka (2,63 %), Piratska stranka Slovenije (2,15 %), Dob-ra država (1,53 %) in Andrej Čuš in Zeleni Slovenije (1,07 %).

Po zadnjih podatkih je bila volilna udelež-ba je bila 51,97-odstotna.

To so neuradni izidi po 99,89 %prešteth glasovnic. Končni uradni izid bo znan šele takrat, ko bodo prispele glasovnice iz tujine, najkasneje do 11. junija.

Obvestilo

Naročnikom tiskane Svobodne Slovenije sporočamo, da znaša naročnina za leto 2018 \$ 1.600.-. Dodatni stroški za pošiljanje po pošti pa \$ 1.400.-. Poravnate jo lahko pri odbornikih ZS.

Sobota 16. junija 2018
ob 19:30 uri

Poslovilni večer

PRED ODHODOM V SLOVENIJO

PRAZNOVANJE DNEVA DRŽAVNOSTI
Zedinjena Slovenija

PROSIMO PREBERITE:

V prejšnji številki Svobodne Slovenije je v poročilu o praznovanje treh obletnic v San Martinu (str. 1) izpadel naslednji stavek:

» Tudi otroci Rožmanove šole so sodelovali pri sv. maši, zapeli so za darovanje, pod vodstvom in kitaro Martine Filipič.«

Hvala lepa!